

Adroddiad i'r	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad y cyfarfod	27 Tachwedd 2023
Aelod Arweiniol	Y Cynghorydd Julie Matthews, Aelod Arweiniol Polisi, Cydraddoldeb a Strategaeth Gorfforaethol
Pennaeth Gwasanaeth	Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl
Awdur yr adroddiad	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl	Adolygiad i 'Sut y Cynhelir Cyfarfodydd'

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad hwn yn sôn am drefniadau'r Cyngor ar gyfer cynnal ei gyfarfodydd ar lefel Aelodau.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Ychydig cyn etholiadau diwethaf y Cyngor, gwnaeth gweinyddiaeth flaenorol y Cyngor benderfyniadau am sut y byddai cyfarfodydd y Cyngor yn cael eu cynnal. Roedd hyn mewn ymateb i newidiadau yn ystod 2020 a 2021, cyfnod o gyfnodau clo oherwydd y pandemig a arweiniodd at oedi cyfarfodydd wyneb i wyneb traddodiadol, newidiadau i'r gyfraith sy'n llywodraethu cyfarfodydd penodol y Cyngor a chyfarfodydd pwyllgor, a'r datblygiadau technegol a wnaed yn ystod y cyfnod hwnnw sydd wedi caniatáu i fusnes gael ei wneud gan ddefnyddio cyfarfodydd ar-lein neu gyfarfodydd hybrid.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn ystyried y materion o ran sut y caiff cyfarfodydd y Cyngor eu cynnal ac yn rhoi sylwadau yn unol â hynny.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1. Ym mis Rhagfyr 2021, ystyriodd y Cyngor llawn adroddiad ar “Gynigion i Aelodau fabwysiadu Ffyrdd Newydd o Weithio”. Roedd yr adroddiad hwnnw'n amlinellu argymhellion a gytunwyd mewn grŵp tasg a gorffen i Aelodau a gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd a oedd yn edrych ar yr agenda Ffyrdd Newydd o Weithio, gan ganolbwyntio'n bennaf ar sut y dylai cyfarfodydd Aelodau gael eu cynnal, a'r offer TGCh oedd ei angen ar Aelodau.
- 4.2. Roedd yr adroddiad a'r drafodaeth yng nghyfarfod y Cyngor yn ystyried pwyntiau o blaid cyfarfodydd ar-lein a phwyntiau o blaid cyfarfodydd wyneb i wyneb.

O blaid cyfarfodydd ar-lein

- Mae'r Cyngor wedi datgan Argyfwng Newid Hinsawdd ac Ecolegol. Nid yw cyfarfodydd ar-lein yn arwain at allyriadau carbon a gynhyrchir pan fydd Aelodau a Swyddogion yn teithio i leoliadau cyfarfodydd.
- Gostyngiad o ran costau teithio.
- Gostyngiad o ran amser a dreulir yn teithio i gyfarfodydd.
- Gall cyfarfodydd ar-lein fod yn fwy hygyrch (gall cyfranogwyr fynychu o le bynnag maen nhw'n digwydd bod, ac mae'r amser wedi'i gyfyngu i amser y cyfarfod ei hun) ac maen nhw'n debygol o hyrwyddo cyfranogiad mewn democratiaeth leol.

O blaid cyfarfodydd wyneb i wyneb

- Mae rhai Aelodau'n teimlo bod cyfarfodydd wyneb i wyneb yn eu galluogi i ymgysylltu'n well â thrafodaethau a gallu dehongli awyrgylch cyfarfod neu iaith y corff y cyfranogwyr.
- Mae rhai Aelodau'n gweld colli buddion cymdeithasol rhyngweithio'n uniongyrchol â'u cyfoedion yn yr un lleoliad.
- Gall unrhyw broblemau technegol effeithio ar faterion sy'n cael eu trafod neu gyfranogiad y rhai sy'n cael problem dechnegol.

- 4.3. Roedd y Cyngor yn cydnabod na allai gynnal cyfarfodydd cyhoeddus o'i bwyllgorau statudol fel cyfarfodydd wyneb i wyneb. Roedd newidiadau diweddar i'r gyfraith yng Nghymru a oedd yn deillio o bandemig COVID yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol gynnig presenoldeb o bell ar gyfer y cyfarfodydd hynny, gan adael dewis o gyfarfod ar-lein neu gyfarfod hybrid.
- 4.4. Yn ogystal â phrif gyfarfodydd cyhoeddus y Cyngor a phwyllgorau, mae Cynghorwyr yn cymryd rhan mewn amrywiaeth o gyfarfodydd mewnol, i baneli a grwpiau a sefydlwyd gan y Cyngor i ymgynghori ac ymgysylltu ag Aelodau ar bynciau penodol. Nid yw'r cyfarfodydd hyn dan ofynion statudol y pwyllgorau cyhoeddus ac felly gall y Cyngor ddewis a fyddant yn cael eu cynnal fel cyfarfodydd wyneb i wyneb, ar-lein neu hybrid. Yn 2021, penderfynodd y Cyngor y byddai'r cyfarfodydd mewnol hyn yn cael eu cynnal fel cyfarfodydd ar-lein fel dewis diofyn (oni bai bod gofyniad i gyfarfodydd penodol gael eu cynnal fel cyfarfodydd wyneb i wyneb neu gyfarfodydd hybrid).

Gweithgor 'Sut y Cynhelir Cyfarfodydd' (2023)

- 4.5. Yn 2023, galwodd Arweinwyr Grwpiau'r Cyngor am ffurfio gweithgor newydd i Aelodau i adolygu penderfyniadau 2021. Byddai hyn yn caniatáu i'r Cyngor newydd fynegi ei farn am drefniadau cyfarfodydd y Cyngor blaenorol. Tasg y gweithgor oedd ystyried y fframwaith cyfreithiol a'r dewisiadau sydd ar gael er mwyn cyflwyno unrhyw argymhellion i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a'r Cyngor llawn. Cyfarfu'r gweithgor 'Sut y Cynhelir Cyfarfodydd' ar 28 Medi 2023 a chytunwyd y byddai arolwg yn cael ei gynnal i gasglu barn Aelodau a swyddogion perthnasol. Y bwriad yw y bydd yr arolwg ar gael yn ystod mis Tachwedd a darperir y wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yng nghyfarfod heddiw. Bydd y gweithgor yn ailgynnull pan fydd canlyniadau'r arolwg ar gael.
- 4.6. Mae gweithgor 2023 yn edrych ar arfer gorau ar gyfer cyfarfodydd hybrid a chyfarfodydd ar-lein hefyd. Yn 2021, mabwysiadodd y Cyngor brotocol cyfarfodydd pwyllgor hybrid a ddyluniwyd i roi arweiniad i gyfranogwyr ac egluro disgwyliadau. Mae'r darpariaethau yn y protocol yn briodol ar gyfer cyfarfodydd ar-lein hefyd gan mwyaf. Mae'r protocol wedi ei atodi fel Atodiad 1.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

- 5.1. Mae'r materion sydd wedi'u cynnwys yn yr adroddiad hwn yn ymwneud â themâu'r Cynllun Corfforaethol, sef 'Sir Ddinbych sydd wedi cysylltu'n well' a 'Cyngor sy'n cael ei gynnal yn dda, ac sy'n uchel ei berfformiad'.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1. Mae paragraff 4.2 yn amlinellu'r elfennau cost o ran sut y cynhelir cyfarfodydd a gafodd eu hystyried gan y Cyngor llawn yn 2021. Mae'r rhain yn cynnwys allyriadau carbon, costau teithio a'r amser a gaiff ei dreulio neu ei arbed wrth i Aelodau a swyddogion fynychu cyfarfodydd.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

- 7.1. Nid oes angen asesiad o'r effaith ar les ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

- 8.1 Y fforwm perthnasol ar gyfer adrodd ac ymgynghori ar y materion a godwyd yn yr adroddiad hwn yw'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

- 9.1. Nid oes angen datganiad gan y Prif Swyddog Cyllid ar gyfer yr adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1. Mae adolygiad y gweithgor 'Sut y Cynhelir Cyfarfodydd' yn ystyried manteision ac anfanteision pob fformat cyfarfod, a thrwy adolygu protocol cyfarfodydd hybrid y Cyngor, mae'n ceisio bod â mesurau priodol ar waith sydd â chefnogaeth yr Aelodau presennol.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

- 11.1. Adroddiad ymgynghori yw hwn ac nid oes angen gwneud unrhyw benderfyniadau ffurfiol. Mae'r ddeddfwriaeth y cyfeirir ati yn yr adroddiad hwn yn cynnwys Deddf

Llywodraeth Leol 1972, Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 a deddfwriaeth a rheoliadau brys o Ddeddf y Coronafeirws 2020.